

ELOKUVAT

★★★★★ = ERINOMAINEN
 ★★★★ = HYVÄ
 ★★★ = OK
 ★★ = NO JOO
 ★ = TURHA

TARMO
POUSSUTANELI
TOPELIUS

ANDRES TEISS / MATILA RÖHR PRODUCTIONS

IKITIE

Ohjaus: AJ Annila.
Pääosissa: Tommi Korpela, Sidse Babett Knudsen, Ville Virtanen, Hannu-Pekka Björkman.
Juoni: Neuvostoliittoon 1930-luvulla vasten tahtoon joutuva suomalaismies päätyy amerikkansuomalaisten kolhoosiin.
 ★★★★★

ANTTI Tuurin romaaniin pohjautuva *Ikitie* on vuoden toistaiseksi väkevin suomalainen elokuva. Se asettaa kovan haasteen **Aku Louhimiehen** uudelle *Tunte mattomalle sotilaalle*.

Tositapahtumiin pohjautuva *Ikitie* kertoo suomalaisen lähihistorian synkimpiin ja vaietuimpiin lukeutuvista tapahtumista.

Tuhannet amerikkansuomalaiset muuttivat 1930-luvun alussa vapaaehtoisesti Neuvostoliittoon rakentamaan työläisten ihanneyhteiskuntaa. Miljoonien muiden tavoin he päätyivät Stalinin vainojen uhreiksi.

Ikitie kertoo näistä tapahtumista yhden kuvitteellisen ihmiskohtalon kautta. Oikeistoradikaalit sieppaavat **Tommi Korpelan** esittämän Jussi Ketolan kotoaan ja muiluttavat tämän itärajalta tapettavaksi. Ketola pääsee kuitenkin pakoon ja ylittää rajan, jolta ei ole paluuta.

Neuvostoliitossa valtiolliselle poliisille työskentelevä Kallonen värvää Ketolan väkisin vakoojaksi amerikkansuomalaisten perustamaan kolhoosiin. Siellä tämä saa uusia ystäviä ja uuden elämäntuntemuksen.

Lopulta Stalinin rautasaapas murskaa armotta unelman työläisten paratiisista.

Stalinin vainoista on tehty monta hyvää elokuvaa, mutta suomalaisten kohtalosta niissä ei puhuta.

Tommi Korpela yltää työläisten paratiisista unelmoivan Jussi Ketolan roolissa uuteen huippusuoritukseen.

Kuinka paratiisista tuli **helvetti**

Tässä suhteessa *Ikitie* avaa aiheeseen uuden näkökulman.

Se myös näyttää, millaisen idealismin vallassa Neuvostoliittoon saatettiin alkuvaiheissa rakentaa – ja miten musertava oli tuon idealismin kohtalo.

Tommi Korpela lisää Ketolan roolissa uuden huippusuorituksen komealle uralleen.

Hannu-Pekka Björkman tekee älykkään ja hienovaraisen roolityön hirmuvallan joviaalina mutta tunteettoman tunno-

lisenä virkamiehenä. Tanskalainen **Sidse Babett Knudsen** tulkitsee sielukkaasti Ketolan kolhoosirakastettua.

Aivan erinomaisia ovat myös **Ville Virtanen** kolhoosin suomalaissyntyisenä johtajana sekä **Sampo**

Sarkola veijarimaisena Strangina. Luetteloa voisi jatkaa, sillä heikkoja lenkkejä elokuvan näyttelijätiimissä ei ole.

Jadesoturin (2006) ja *Saunan* (2008) ohjaajana tunnettu **AJ Annila** nousee *Ikitiellä* kotimaisten eloku-

vantekijöiden kapeaan kärkijoukkoon.

Jäntevän ja visuaalisesti hallitun elokuvan ansioita on myös huoliteltu ajankuvaus, josta suuri ansio lankeaa sen virolaiselle lavastajalle ja puvustajalle.

TARMO POUSSU

Raadollinen ja röyhkeä ihmismieli

MOTHER!

Ohjaus: Darren Aronofsky.
Pääosissa: Jennifer Lawrence, Javier Bardem, Ed Harris.
Juoni: Puoliso pahastuu, kun runoilija kutsuu heille tunteettomia vieraita.
 ★★★★★

TUSKAISTEN tunteiden käsittely edellyttää usein poikkeuksellisia keinoja – ja *Mother!* on yksi tämän vuoden poikkeuksellisimmista ja röyhkeimmistä elokuvista.

Paisuneen vanhatemamentillisen *Noahin* (2014) jälkeen *Mother!* on ohjaajaltaan **Darren Aronofsky**lta paluu päänsisäiseen kokemusmaailmaan, jonka puitteita ei pidä ottaa sen kirjaimellisemmin kuin Aronofskyn huumeokou-

Jennifer Lawrence näyttää runoilijan (Javier Bardem) laiminlyötyä puolisoa.

kutrippiä *Unelmien sielunmessu* (2000) tai balettipainajaista *Black Swan* (2010).

Avaimia tulkinnalle Aronofsky ripottelee jo varhain: **Matthew Libatique**n kamera nauliutuu

Jennifer Lawrencen kasvoihin välittömästi kuin parasiitti, irrottamatta pahaa oloa syventävää otettaan missään vaiheessa.

Tarina on yhtä aikaa äärettömän yksinkertainen

ja valloittavan monisyinen. Lawrence näyttää taiteilijan (**Javier Bardem**) muusaa, yhteistä unelmakotia ylläpitävää puolisoa, joka ei saa luomisvaikeuksien kanssa painivalta runoilijamieheltään tarpeeksi huomiota.

Nimi *Mother!* eli suomeksi Äiti! on Aronofskyilta monimielinen valinta, joka viittaa yhtä paljon kirjaimelliseen että vertauskuvalliseen äitiyteen.

Kun miehen luovuus vihdoin vapautuu, elokuva visioi naisen pelkotilojen kautta esiin kaikki maailman vitsaukset, jotka kuvastavat sekä ihmismielen heikkoutta että raadollisuutta.

Jännitteet tarkasti esiteltävän verkkaisen alun jälkeen vyörytys kiihtyy maankamaraa kohti tippu-

van taivaankappaleen lailla pian maksiminopeuteensa.

Peliinsä Aronofsky sekoittaa niin uskonnollista, yhteiskunnallista kuin ekologistakin kuvastoa, maustaa ne julkisuuden kiroilla ja etenee johdonmukaisesti helvetin lieskoihin saakka.

Maton elokuva vetää katsojan jalkojen alta usein vain korvatakseen sen aina uudella. Tulkintamahdollisuudet eivät rajaudu ilmeisimpiin vaihtoehtoihin.

Kaikkia *Mother!* ei varmasti miellytä, mutta nauttiakseen tästä painajaisesta sen vietäväksi on syytä vain antautua.

Jos parisuhteen perusteita horjutetaan, on vain oikein, että siihen eivät enää päde mitkään normiarjen lait.

TANELI TOPELIUS

TÄRPIIT

AMERICAN MADE

Tom Cruise purkaa seikkailusatiirissa maansa lähihistorian traumoja: lentäjästä tulee 1980-luvun taitteessa sekä CIA:n agentti että huumeiden ja aseiden salakuljettaja. **Doug Limanin** ohjauksessa Cruise on kuin pimeän puolen Forrest Gump, joka tapaa kaikki aikakauden keskeiset vaikuttajat.
 ★★★★★

RAKKAUTTA & ANARKIAA

30 vuotta sitten marginaalielokuvan näyteikkunana Helsingissä aloittanut festivaali tarjoaa nykyään Suomen parhaan paraatipaikan särmikkäille visioille. Elävän kuvan hurmos jatkuu kymmenessä elokuvateatterissa sunnuntaihin 24.9. asti.

TANELI TOPELIUS